Câteva aspecte privitoare la funcţiile metaforice în textul politic

Nicoleta NEŞU

Spre deosebire de tendinţa predilectă, manifestată în majoritatea studiilor de specialitate, pornim în acest demers de la considerarea *metaforei* nu ca simplă „figură retorică", menită să „înfrumuseţeze" discursul[1], să-i sporească accesibilitatea, expresivitatea şi, astfel, eficienţa, ci încercăm o abordare diferită a acesteia, din convingerea că aceste analize rămân la suprafaţa textului, la nivelul „mijloacelor de expresie", reducând astfel, la un aspect pur formal, rolul şi funcţia pe care metafora, alături de mit şi simbol, o deţine, în realitate, la un nivel mult mai adânc, cel al producerii sensului textual[2]. Dincolo de a fi simple elemente

[1] Este bine cunoscut faptul că retorica antică (vezi Aristotel în *Retorica* sau Quintilian etc.) acordă o însemnătate foarte mare ornării discursului, ca fiind direct proporţională cu succesul şi eficienţa sa. În structurarea discursului oratoric despre care am mai vorbit pe parcursul prezentei lucrări (*inventio, dispositio, elocutio*), elocutio este în exclusivitate dedicată mijloacelor de înfrumuseţare a discursului.

[2] Se cuvin a fi făcute câteva precizări legate de cadrul teoretic care ne oferă o asemenea perspectivă. În ceea ce priveşte problema metaforei, preluăm principiile teoriei expuse de Blaga (*Geneza metaforei şi sensul culturii*) şi Coşeriu (*La creacion metaforica en el lenguaje*) şi valorificate de Mircea Borcilă în studii precum Borcilă (1987, 1994, 1996, 1997), în timp ce mitul şi simbolul vor fi considerate în linia descrisă de Cassirer (1994, 2001). Conform acestor orientări, atât metafora, cât şi mitul şi simbolul fac parte integrantă, la nivelul constituţiei, din activitatea specific umană de a „simboliza". „Omul nu mai trăieşte într-un univers pur fizic, el trăieşte într-un univers simbolic. Limbajul, mitul, arta şi religia sunt părţi ale acestui univers. Ele sunt firele diferite care ţes reţeaua simbolică, ţesătura încâlcită a experienţei umane. (…) El s-a închis în aşa fel în forme lingvistice, imagini artistice, simboluri mitice sau rituri religioase încât el nu poate vedea sau cunoaşte nimic decât prin interpunerea acestui mediu artificial" Cassirer (1994: 43 – 44). Mai mult chiar, în ceea ce priveşte metafora, „Blaga nu se va mulţumi cu o abordare global – generică a acestui fenomen, ci va institui, din primul moment, o diviziune cardinală între două sfere funcţionale esenţial diferite ale ‚modului' (şi/sau ‚procesului') metaforic. Cea dintâi este *sfera metaforicii limbajului* (…) şi care se suprapune, în fapt, domeniului tropic. Cea de-a doua sferă va fi situată însă dincolo de ‚cadrul' strict al limbajului (deşi se realizează ‚cu mijloace de limbaj'!) şi va fi considerată ca definitorie pentru creativitatea mitică, literar – artistică, metafizică şi ‚constructiv' - ştiinţifică" Borcilă (1997: 147 – 148). Rezultă astfel o „conceptualizare mult mai riguroasă şi mai elaborată a funcţiilor sau finalităţilor originatoare ale modului metaforic" (idem) distinse de Blaga, materializate în, pe de o parte, **funcţia I**, „expresivă" sau „plasticizantă", considerată caracteristică pentru sfera limbajului şi, pe de altă parte, **funcţia II**, „revelatoare", prototipică pentru textele culturale (pentru precizări legate de disocierea metaforei în vorbire şi în text, precum şi pentru distincţia funcţiei plasticizante / revelatorii, vezi M. Borcilă, 1987, studiul intitulat *Paradoxul funcţiilor metaforice în poetica lui Blaga*). În ceea ce priveşte funcţia metaforică, trebuie subliniat faptul că explicaţia fenomenului metaforic la Blaga diferă faţă de o întreagă tradiţie în abordarea acestui fenomen, în sensul că această explicaţie „nu mai trebuie căutată în factori de natură psihologică, sociologică etc., sau într-un anumit uz lingvistic determinat de asemenea factori - i.e., în aşa numita întrebuinţare retorico – stilistică a limbii - , deoarece modul metaforic se dovedeşte a fi motivat prin însăşi natura (sau ‚firea') logosului uman. (…) Blaga propune, de fapt, o adevărată *mutaţie a problematicii metaforei lingvistice din planul condiţionărilor istorice, psihologice şi sociologice, în*

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

ornamentale, ele sunt, de fapt, constitutive laturii creative a limbajului uman, pe de o parte, şi funcţionează, la nivel discursiv, ca strategii argumentative înscrise în funcţionalitatea culturală specifică diferitelor texte, pe de altă parte. În ceea ce priveşte textul politic în particular, funcţia la nivel discursiv (i.e. funcţia textuală) a metaforei, precum şi cea a mitului şi simbolului, este subsumată, în mod necesar, finalităţii/eficacităţii lui practice, persuasiunii.

Nu face obiectul demersului nostru descrierea modului de funcţionare generică a mecanismelor metaforice[3], ci încercăm să stabilim care este rolul sau funcţiile textuale pe care metaforele le deţin în *funcţionarea persuasivă* a textului politic, alături de simbol şi mit[4]. În general, aceste funcţii se bazează pe faptul că metafora se construieşte în jurul unor „echivalenţe speciale" în care criteriul analogiei dintre cei doi termeni metaforici se subordonează *principiului expresivităţii*. Această finalitate semantică expresivă ce caracterizează structura metaforică este cea care „determină şi cea mai importantă trăsătură distinctivă a acestor metafore în raport cu expresia lingvistică ‚directă' (nonmetaforică): ‚trecerea cu vederea' sau eliminarea trăsăturilor ‚*dizanalogice*' ale termenilor angajaţi în procesul de ‚translaţie" (Borcilă, 1997, 155). În ştiinţele politice[5], cei care au

planul antropologic, al fundamentelor ‚constitutive' ale experienţei şi semnificaţiei umane. (…) Metafora lingvistică apare la Blaga, prin însăşi finalitatea ei ‚expresivă' sau ‚plasticizantă', ca izbucnind din nevoia primară de ‚exprimare' (i.e. reprezentare) a ‚lumii' sau ‚experienţei sensibile', ce defineşte chiar esenţa funcţională a limbajului" Borcilă (1997: 148 – 149). Metafora şi simbolul *aparţin limbajului prin definiţie* şi de aceea, orice înţelegere a lor doar în termeni de „funcţionare" estetică, de „ornamente stilistice" reprezintă, în perspectiva celor arătate mai sus, perspectivă pe care ne-o asumăm şi noi, o abordare reducţionistă.

[3] Dintre numeroasele descrieri ale funcţionării metaforelor, ne oprim asupra modelului propus de Blaga în *Geneza metaforei şi sensul culturii*, în descrierea lui Borcilă (1997): „Metaforele (…) pot fi reduse, în ultimă instanţă, la acelaşi principiu funcţional – structural ce stă la baza oricărui alt fapt lingvistic: ‚concretul unui fapt a' este ‚exprimat' prin ‚imaginea b' Borcilă (1997: 155). Procesul metaforic înscris în limbaj apare, astfel, ca o „tehnică compensatorie, ce realizează , pe o ‚cale indirectă', dar cu ‚imediat efect', ceea ce nu s-ar putea realiza, pe calea ‚expresiei directe', decât printr-un ‚*proces obositor şi nesfârşit*', care ar necesita ‚*un alai infinit de vocabule esenţiale şi de specificare*' sau ‚*un penibil balast adjectival*'" Borcilă (1997: 157).

[4] În general, metafora a fost considerată ca un act de limbaj indirect, bazat pe o analogie sau pe o implicaţie comună ce există între termenul propriu şi cel metaforic. Ea constă, în acest caz, în a prezenta o idee prin semnul altei idei, mai frapante sau mai comune şi care nu are nimic în comun cu prima, decât o legătură bazată pe analogie. Ca urmare, „metaforizarea" substituie actului literal un act figurativ, adică un act analogic, conotativ, derivat graţie unei cunoaşteri enciclopedice, culturale şi epistemologice instituţionalizată într-o anumită comunitate lingvistică (Tuţescu, 1986: 110). Încercând să stabilească raportul dintre metaforă şi argumentaţie, cercetătorii în domeniu au stabilit ipoteza conform căreia metafora este de două feluri (în alt sens decât cel blagian): poetică şi argumentativă. Diferenţa dintre cele două este de natura finalităţii specifice fiecăreia dintre ele: cea poetică are o finalitate estetică, în timp ce cea argumentativă este persuasivă, în sensul că ea furnizează informaţii solide asupra semantismului limbii. Tuţescu (1986: 110–111). Aceasta din urmă este cu atât mai eficientă cu cât va fi mai restrictivă. Ca trăsătură constantă, metaforele cu rol argumentativ mobilizează, în procesul de selecţie semică, cu predilecţie semele evaluative, subiective. Ele aduc după sine o judecată de valoare ce exercită asupra interlocutorului o presiune mult mai puternică decât exprimarea literală a aceleiaşi judecăţi. Această interpretare a fost, însă, infirmată de studiile de caz efectuate, spre exemplu, de Bosman şi Hagendoorn (1991), care acordă un credit mai mare efectului literal al unui mesaj decât valorii lui metaforice.

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

studiat rolul metaforelor în retorica politică au considerat, în general, că se poate vorbi despre două aspecte: **a.** pe de o parte, metaforele sunt utilizate pentru a stîrni un răspuns emoţional, afectiv puternic din partea auditoriului şi, **b.** pe de altă parte, metaforele sunt cele care furnizează informaţia şi cadrul necesare pentru înţelegerea viziunii propuse prin intermediul discursului. Există aşa – numitele *metafore – cheie* şi analogiile care oferă, simultan, un model de înţelegere a vieţii politice şi un limbaj adecvat pentru a o descrie. În acelaşi timp, aşa cum arăta şi Edelman într-un studiu din 1977 citat de Cuilenburg, Scholten şi Noomen (1998, 173), politicienii încearcă, prin intermediul mijloacelor verbale, să creeze opinii sau atitudini care să favorizeze realizarea propriilor ţeluri politice. Dintre aceste mijloace, se disting miturile şi metaforele (înţelese, însă, doar ca simple figuri de stil) care impun ascultătorului un anumit mod de gândire, şi avînd rolul de a simplifica percepţia realităţii. Dat fiind faptul că politica operează cu situaţii foarte complexe şi, de multe ori, ambigue, situaţii ce pot stârni în rândul oamenilor obişnuiţi spaimă, nesiguranţă şi nelinişte, politicienii recurg la mituri şi metafore pentru a diminua aceste reacţii. Cu toate că acestea pot deforma realitatea şi pot împiedica formarea unei perspective obiective asupra ei, politicienii le utilizează pentru că ele operează „ în plan emoţional" şi pentru că „intensifică sau estompează percepţiile". Metaforele, miturile, expresiile frumoase sunt „formulele lingvistice care impun receptorilor un mod specific de a gândi şi de a judeca situaţiile. Complexitatea actelor şi situaţiilor politice favorizează manifestarea conduitelor ambivalente, datorate în general ambiguităţii şi echivocului discursului omului politic, şi în special formelor diplomatice ale comunicării" (Teodorescu, 2000, 83).

Pentru comunicarea politică specializată, metaforei i s-au stabilit şi o serie de alte funcţii: în primul rând, dacă este situată în poziţie iniţială, ea este considerată ca având rolul de a fixa în memorie fragmentul de text în care apare – studiile de caz efectuate de cercetătorii americani pun semnul egalităţii între această funcţionare a metaforei şi rolul pe care titlul îl joacă în înţelegerea unui text; în al doilea rând, informaţia furnizată de o metaforă îi ajută pe participanţii la procesul comunicativ să elaboreze noi argumente şi concepte în desfăşurarea discursivă ulterioară; în al treilea rând, pe lângă aceste efecte favorabile asupra percepţiei textului, în sine, metafora (şi limbajul figurat, în general) conduce la o percepţie pozitivă a celui care o utilizează, datorită aspectului „plăcut şi interesant", elevat şi „intelectualizat" al discursului său; în sfârşit, efectul metaforelor asupra proceselor inferenţiale, precum şi faptul că metaforele sunt deseori utilizate pentru influenţarea sentimentelor auditoriului au dus la concluzia că ele pot fi responsabile de schimbarea atitudinilor acestuia. În concluzie, cercetătorii americani citaţi consideră că „it is hard to think of any other language form that can, at the same time, convey an emotional message, evoke a particular experience, provoke admiration in the listener for one's

[5] Considerăm că ar fi necesară o disociere a tipului de metaforă ce apare în *ştiinţele politice*, ca discurs „creator / întemeietor de lumi", creaţie de doctrine politice, de ideologii şi viziuni politice (în care rolul lor ar putea fi asemănat cu cel din textele ştiinţifice – metafizice sau din cele mitice) şi metafora ce apare în discursurile politice propriu – zise, *oratorice*, în care finalitatea pragmatică este predominantă. Dacă nu greşim, în termenii teoriei metaforice din abordarea integralistă, în primul caz ar putea fi vorba despre metafora revelatoare, creatoare de sens şi „închipuitoare de lumi".

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

cleverness, structure and organize information, provide a new perspective on a topic by making us see it in terms of something else, and to do it concisely[6]".

La acelaşi nivel al discursurilor politice - ocurenţă, metafora funcţionează ca un dublu indiciu: pe de-o parte, ca marcă a apartenenţei la un specific cultural dat - există o predilecţie faţă de anumite metafore care diferă de la o naţiune la alta, şi în termeni de utilizare ca şi în termeni de efect şi pe de altă parte, ca apartenenţă la o doctrină/ ideologie politică - există un registru metaforic specific diferitelor doctrine politice sau regimuri politice.

De exemplu, pentru funcţia metaforei ca *marcă a apartenenţei la o anumită structură de mentalitate*, în discursul politic american contemporan, metaforele politice îşi revendică terminologia din domeniul sportului (fie fotbal, baseball, box) sau al războiului , atât în campaniile electorale, cât şi în terminologia politică uzuală. De exemplu, partidul este văzut ca „echipă", o lovitură strategică este echivalată cu o „minge grea", dacă e reuşită, sau „minge uşoară" dacă a eşuat; din domeniul războiului, sunt preluate expresii ca „teren minat", o afirmaţie poate fi „obuz", lupta politică este „război" etc. În studiul realizat de Howe (1988) se subliniază, pe baza unui studiu de caz realizat în perioada 1980–1985, că acest lucru este specific pentru spaţiul american, pentru că rădăcinile metaforelor de acest gen sunt puternic îngropate în istoria şi cultura Americii şi, ca urmare, au un mare efect asupra publicului. Pe de altă parte, autorul realizează şi o departajare între publicul de sex masculin şi feminin, în funcţie de receptivitatea la aceste metafore, subliniind faptul că bărbaţii sunt mai „atraşi" de aceste metafore decât femeile[7].

Pentru funcţia metaforei ca *marcă a apartenenţei la o anumită doctrină ideologică*, putem cita, tot în spaţiul politic american contemporan, diferenţierile făcute între democraţi şi republicani prin registrul metaforic utilizat. Dacă pentru republicani bunăstarea înseamnă un „guvern mic", „buget redus", într-un cuvânt, conservatorism, pentru democraţi, dimpotrivă, bunăstarea înseamnă „avuţie", „putere" pentru America în afara ei etc. După acelaşi autor, cea mai răspândită metaforă în literatura politică americană este cea a *familiei* dar, ea reprezintă, totodată, şi un mijloc de departajare a republicanilor de democraţi (pentru primii, *comunitatea este o familie cu un tată sever*, în timp ce pentru democraţi, *o familie cu un tată înţelegător* etc.).

Pe de altă parte, şi tehnicile de manipulare şi cele propagandistice diferă de la un popor la altul, atât ca preferinţe de utilizare, cât şi ca efect propriu-zis; dacă, în timpul celui de-al doilea război mondial, nemţii erau înflăcăraţi de discursurile revoluţionare, pline de promisiuni şi ameninţări ale lui Hitler, americanii erau mobilizaţi la arme de către „poveştile de seară, spuse la gura sobei" de către Roosevelt[8].

[6] Pentru detalii şi exemplificări din discursuri politice americane precum şi studii de caz, vezi Read, Cesa, Jones, Collins (1990: 125 – 149).

[7] Pentru o abordare a metaforelor din perspectiva semanticii cognitive, vezi Lakoff şi Johnson, *Metaphors We live By*, University of Chicago Press, 1980. Ei conferă o nouă funcţie metaforelor – funcţia cotidiană, faptul că ele reprezintă o parte a modului în care dăm sens experienţelor noastre cotidiene (Fiske, 2003: 123).

[8] Despre metafora politicii ca război, vezi şi scrisoarea deschisă către internet a lui Lakoff, cu ocazia războiului din Golf (1991).

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

Cum concluziona şi Howe, în discursul politic „metaphor does not discover or reveal, as in poetry, but rather creates or identifies a common ground of experience and beliefs shared by speaker and audience" (Howe, 1988, 89).

Cu toate acestea, funcţia persuasivă a metaforei politice nu poate fi negată. Discursurile politice ale marilor oratori abundă în metafore, iar intenţia discursivă cu care sunt utilizate este clar îndreptată spre "cucerirea" auditoriului. Efectul lor, de multe ori, patetic, însă de o mare forţă persuasivă, este de necontestat. Iată, spre exemplu, un fragment de text dintr-un celebru discurs rostit de N. Titulescu şi intitulat *Inima României* (titlul în sine conţine deja o metaforă, dacă ne gîndim că Ardealul ***este*** « inima României ») : „(…) Ardealul e leagănul care i-a ocrotit copilăria, e şcoala care i-a făurit neamul, e farmecul care i-a susţinut viaţa. Ardealul e scânteia care aprinde energia, e mutilarea care strigă răzbunare, e făţărnicia care cheamă pedeapsa, e sugrumarea care cere libertatea! Ardealul e românismul în restrişte, e întărirea care îndepărtează vrăjmaşul, e viaţa care cheamă viaţă[9]!" Această aglomerare de metafore „paradoxale" sunt puse în slujba nemijlocită a convingerii auditoriului căruia i se adresează că e timpul de a renunţa la neutralitate şi a intra în război, iar motivul este dat tocmai de înlănţuirea metaforică – motivul este repunerea Ardealului în graniţele sale fireşti, iar pentru a sublinia acest lucru, Titulescu îl identifică cu diferite aspecte majore ale existenţei omeneşti, făcând prin aceasta apel tocmai la emoţiile şi sentimentele specific umane: Ardealul ***înseamnă/este*** leagănul naţiunii române, Ardealul ***înseamnă/este*** intelectualitatea românească, Ardealul ***înseamnă/este*** puterea care te împinge la luptă etc. Forţa ilocuţionară globală a textului este de natură indirectă, mascată (datorită suitei de acte indirecte şi datorită metaforelor), pentru că imperaţia (respectiv îndemnul la luptă nu este făcut la modul explicit) este, la rândul ei, indirectă, bazată doar pe argumentele necesităţii intrării în război, argumente ce se materializează în text tocmai prin înlănţuirea secvenţelor metaforice.

Aşa cum arătam mai sus, în teoria filosofică politică, metaforele îndeplinesc roluri diferite faţă de discursurile politice obişnuite, ele formează chiar esenţa teoriilor respective : „these political metaphors forces us to recogniye that they do not merely touch the surface but form the essence of the political theories in which they are proposed. Metaphor is not mere ornament or didactic device: the convinction carried by the argument itself depends upon an open or tacit acceptance of metaphor in question. (…) Metaphor is the heart that pumps the lifeblood of political philosophy" (Ankersmit, 1993, 155). Exemplele sunt preluate din teoria politico – filosofică a lui Platon, Hobbes, Locke sau Rousseau[10]. Autorul găseşte şi o explicaţie pentru utilitatea şi indispensabilitatea construcţiilor metaforice în domeniul ştiinţei politice: terenul virgin cu care autorii de teorii politice se confruntă, ineditul situaţiilor ce apar în realitatea politică determină recursul la metafore. Acestea sunt cele care dau publicului o mai bună înţelegere a fenomenului

[9] Fragmentul este citat din Titulescu (1967: 141 – 144).

[10] Una dintre primele metafore politice îi aparţine, de fapt, lui Platon – statul este o corabie care trebuie condusă de către un căpitan, omul de stat, conducătorul. „Măreţia" acestei metafore constă, spun specialiştii, tocmai în faptul că Platon a ales corabia şi căpitanul, asociat cu faptul că el deţine controlul absolut al destinului oamenilor aflaţi pe corabie şi a căror viaţă şi siguranţă, la fel ca într-un stat, depind de el.

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

politic[11]. Mergând mai departe, el constată faptul că metafora creează acea distanţă de care este nevoie în perceperea corectă a fenomenului politic, distanţă între conducătorul politic şi realitatea socială şi politică necesară pentru orice acţiune politică. Ca urmare, metafora politică şi realitatea politică se presupun reciproc: „political metaphor and political reality are each other's counterparts and presupposse one another" (Ankersmit, 1993, 194).

Bibliografie

Ankersmit Frank, 1993, *Metaphor in Political Theory*, în Ankersmit şi Mooij (eds.), *Knowledge and Language*", vol. III, *Metaphor and Knowledge*, p. 155 – 201

Borcilă 1987: Mircea Borcilă, *Contribuţii la elaborarea unei tipologii a textelor poetice*, în „SCL", nr. 3, 1. 185 – 198

Borcilă 1987: Mircea Borcilă, *Paradoxul funcţiilor metaforice în poetica lui Blaga*, în „Tribuna, 4 iunie, p. 2

Borcilă 1994: Mircea Borcilă, *Semantica textului şi perspectiva poetici*", în „Limbă şi literatură", 2, p. 33 - 38

Borcilă 1996: Mircea Borcilă, *Bazele metaforicii în gândirea lui Lucian Blaga*, în „Limbă şi literatură", 1, p. 28 – 39

Borcilă 1997: Mircea Borcilă, *Între Blaga şi Coşeriu. De la metaforica limbajului la o poetică a culturii*, în „Revista de filozofie", XLIV, nr. 1 – 2, p. 147 – 163

Bosman, Jan, 1987: Jan Bosman, *Persuasive Effects of Political Metaphors*, în „Metaphor and Symbolic Activity", nr. 2, p. 97 – 113

Bosman, Hagendoorn 1991: Jan Bosman, Louk Hagendoorn, *Effects of Literal and metaphorical Persuasive Messages*, în „Metaphoric and Symbolic Activity", nr. 6, p. 271 – 292

Cassirer 2001: Ernst Cassire, *Mitul statului*, Iaşi, Ed. Institutul European.

Coşeriu, Eugeniu, (1999), *Creaţia metaforică în limbaj*, „Revistă de lingvistică şi ştiinţă literară"1999, , nr. 4, Chişinău, p. 8 – 26

[11] O viziune similară, dar care se referă nu numai la funcţia metaforei, ci şi a mitului şi ritualului, o întâlnim la Edelman (1999) care consideră că politicul şi politica reprezintă, pentru omul de rând, nesiguranţa zilei de mâine, nelinişte, poate chiar spaimă şi angoasă şi atunci, pentru a contracara şi diminua, dacă e posibil, pentru a anula aceste efecte, politicianul recurge la mituri şi metafore care să facă lucrurile să pară mai familiare, oricum, mai accesibile. Ele operează în planul emoţional şi au rolul de a reorienta percepţiile potenţial negative ale publicului.

● Şi Cassirer dădea o explicaţie asemănătoare rolului mitului în viaţa socială: „Mitul este încărcat cu cele mai puternice emoţii şi mai înspăimântătoare viziuni. Însă, prin intermediul lui, omul începe să înveţe o artă nouă şi ciudată: arta exprimării, adică a organizării celor mai înrădăcinate instincte, speranţe, temeri" (Cassirer, 2001: 73), sau, „Mitul nu operează întotdeauna în acelaşi mod şi nu se manifestă tot timpul la fel de pregnant nici măcar în societăţile primitive, unde guvernează întreaga viaţă socială a omului. El se afirmă din plin abia atunci când omul este pus în faţa unei situaţii neobişnuite şi periculoase" (Cassirer 2001: 342).

● În opinia lui Domenach (2004: 111–112), „funcţia miturilor este de a apropia dorinţa obscură, neformulată, de satisfacerea sa: între dorinţă şi satisfacerea ei nu mai subzistă decât un infim interval, pe care-l vor umple lupta şi sacrificiul; imaginile, cântecele, discursurile, drapelurile în vânt şi defilările ameninţătoare deja au abolit această distanţă. (…) Mitul este o participare anticipată care satisface pentru o clipă dorinţa de fericire şi instinctul de putere; mitul este în mod indisolubil promisiune şi comuniune".

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

Domenach 2004: Jean Marie Domenach, *Propaganda politică*, Iaşi, Editura Institutul European.
delman 1999: Murray Edelman, Iaşi, *Politica şi utilizarea simbolurilor*, Editura Polirom, Iaşi.
Fiske 2003: John Fiske, *Introducere în ştiinţele comunicării*, Iaşi, Editura Polirom.
Howe, Nicholas, (1988), *Metaphor in Contemporary American Political Discourse*, „Metaphor and Symbolic Activity", 1988, nr. 3, p. 87 – 104.
Lakoff, Johnson 1980: George Lakoff, Marc Johnson, *Metaphors We Live By*, Chicago, University Of Chicago Press.
Lakoff, Johnson 1981: Lakoff George, Johnson Marc, „Conceptual Metaphor in Everyday Language", în Alexandrescu, 2001, *Pragmatique et Théorie de l´Enonciation*. Choix de textes, Ed. Universităţii Bucureşti
Read, Cesa, Jones, Collins 1990: Stephen Read, Ian Cesa, David Jones, Nancy Collins *When Is The Federal Budget Like a Baby? Metaphor in Political Rhetoric*, în „Metaphor and Symbolic Activity", nr. 5, p. 125 – 1 TEODORESCU, Gheorghe, 2000, *Putere, autoritate şi comunicare politică*, Ed. Nemira, Bucureşti
Teodorescu 2000: Gheorghe Teodorescu, *Putere, autoritate şi comunicare politică*, Bucure;ti, Ed. Nemira.
Tuţescu 1986/1998: Mariana Tuţescu, *L´Argumentation*, Bucureşti, Editura Universităţii Bucureşti.
Titulescu 1967: Nicolae Titulescu, *Discursuri*, Bucureşti, Editura Ştiinţifică.

Some Aspects Concerning the Metaphorical Functions in the Political Texts

In this paper we've tried to underline, before the aesthetic function of the metapfors, their **constitutive function** as concerns creativity in language. At discourse level, as argumentative strategies contributing to the cultural functionality specific to political texts, their textual function is subordinated, by necessity, to their practical function and efficiency, persuasion. We considered it necessary to draw a distinction between the *type and function of metaphor that appears in political science texts*, which we appreciate as "founding worlds", new political systems and doctrines, ideologies and political visions, utopias etc. and in which metaphors represent the essence itself of those theories, and *the metaphor that appears in common, oratorical, political discourse*, in which case the pragmatic function governs both the metaphoric register and the correspondent textual functions. At the same level of political discourse-occurrence, metaphor has a *double function*: on one hand, as a *mark of affiliation to a given cultural specificity* (there are preferences for certain metaphors that differ from nation to nation, as concerns both terms of use and terms of effect) and, on the other hand, as *affiliation to a certain doctrine / political ideology* (there is a special metaphoric register for different political doctrines or regimes). In any of these cases, though, metaphor does not "discover", it does not "reveal", as in poetry, but creates a common register of beliefs and experiences, shared both by the text producer and the audience addressed. For specialized political communication, several other functions of metaphor have been outlined, that deal with the level of material expression and its positioning in text: firstly, if it is situated in initial position, its role is to mnemonically fix the text fragment it appears in (case studies performed by American researchers identify this function of metaphor with the role of the title in text understanding); secondly, information supplied by metaphor helps the communicative process participants to develop new arguments and concepts in the following discourse proceedings; thirdly, apart from all these favourable effects on text perception, metaphor in itself (and figures of speech, in general)

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)

leads to a positive perception of the person that makes use of it, due to the resulting "pleasant and interesting", elevated and "intellectual" aspect of his discourse; lastly, the effect of metaphors on inferential processes, as well as the fact that metaphors are often used to influence the feelings of the audience led to the conclusion that they may be responsible for the attitude change in the audience.

Cluj-Napoca, România
Roma, Italia

BDD-V375 © 2009 Editura Alfa
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 19:46:24 UTC)